

Fons arqueològic Bòbila Madurell - Museu d'Història de Sabadell

Sant Quirze del Vallès

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: C/ Sant Antoni, 13 (Sabadell)

Coordenades:

Latitud: 41.533264181932
Longitud: 2.0807263405276
UTM Est (X): 423314
UTM Nord (Y): 4598365

Classificació

Número de fitxa 08238 - 2
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Col·lecció
Estil / època: Prehistòric
Estat de conservació Bo
Protecció Física
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Els materials exposats estan protegits per vitrines, mentre que les restes dipositades al magatzem compleixen les pautes i estàndards de conservació del museu.
El jaciment de la Bòbila Madurell-Can Feu està inclòs al Catàleg de béns a protegir de Sant Quirze del Vallès de l'any 2022 (núm. J-08) però consta com a jaciment exhaurit i destruït i, per tant, no es protegeix cap element. No obstant això, com a bé arqueològic sí que queda protegit per la Llei 9/1993 del Patrimoni cultural català.
Número inventari Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya:
Generalitat i altres inventaris IPAPC-3244
Accés Restringit

Ús actual: Científic/Cultural
Titularitat Pública
Titular: Museu d'Història de Sabadell
Fitxes associades:
[Jaciment paleontològic de Can Feu](#)
[Fons arqueològic de la Vil·la romana del Poble Sec](#)
[Fons arqueològic Bòbila Madurell - Museu d'Arqueologia de Catalunya](#)
Autoria de la fitxa Laura Pinto Font. INSITU SL.
Data de registre de la fitxa: dt., 24/12/2024 - 10:58

Descripció

Conjunt de materials arqueològics dipositats al Museu d'Història de Sabadell provinents del jaciment arqueològic de la Bòbila Madurell. La major part del conjunt es conserva al magatzem, excepte unes quantes peces que estan exposades a la sala del museu dedicada a la Prehistòria.

La col·lecció de materials arqueològics és molt abundant i diversa. Està formada per un total de 1476 registres, que es tradueixen en un nombre molt més elevat de restes materials donat que sovint un número d'inventari s'utilitza per englobar tot un conjunt. La col·lecció arqueològica està formada per fragments ceràmics, que és el material més abundant; peces lítiques, principalment de sílex (nuclis, ascles, làmines i eines retocades) però també molins i destrals; i també restes de fauna, objectes d'ornament, algunes eines d'os, objectes metàl·lics i restes antropològiques.

La col·lecció del Museu d'Història de Sabadell conté els materials arqueològics de les excavacions realitzades a partir dels anys trenta i fins l'any 1992, que es van anar ingressant al fons del museu en diferents moments, probablement a mesura que s'anava finalitzant el seu estudi. L'últim ingrés data de l'any 2017. Les restes procedents de les excavacions més antigues van ser dipositades al Museu d'Arqueologia de Catalunya.

Observacions:

El jaciment de la Bòbila Madurell ocupava una superfície de més de 30 hectàrees, delimitades a l'est pel vessant del serrat de Can Feu, al nord i oest pel torrent de la Taula Rodona i al sud pel Poble Sec. Donada la seva gran extensió s'acostuma a dividir la zona en tres grans sectors: Bòbila Madurell/Mas Duran, serrat de Can Feu, i supermercat Alcampo / Poble Sec.

És un dels jaciments neolítics més importants d'Europa atesa la gran quantitat d'estructures documentades al llarg de les més de set dècades d'excavacions arqueològiques: al voltant de 80 fosses d'emmagatzematge i 120 sepulcres pertanyents al Neolític Mig així com nombrosos fons de cabanes. A partir d'aquestes troballes s'ha interpretat la Bòbila Madurell com un assentament estable i concentrat que s'estendria a ambdós costats d'una gran necròpolis i que podria tenir un paper de control i preeminència en relació a la resta de jaciments del territori. Aquest poblat va tenir continuïtat a l'edat del Bronze i en època ibèrica i iberoromana, i també es va detectar una darrera etapa d'ocupació entre els segles VI i VIII dC, en què segurament es van aprofitar algunes estructures tardanes i materials de construcció.

La part meridional va ser ocupada com a assentament rural productiu en època romana. Malgrat la coincidència en l'espai, s'utilitza el topònim de Can Feu per a aquest jaciment i el de Bòbila Madurell

pel jaciment prehistòric. El mateix succeeix en el sector conegut com a Alcampo-Poblesec, les restes romanes de la qual es consideren un jaciment amb entitat pròpia conegut com a Vil·la romana del Poblesec.

Història

El jaciment ha estat objecte de diferents actuacions arqueològiques al llarg d'aproximadament 75 anys. Les primeres troballes del jaciment de la Bòbila Madurell daten dels anys 1921 i 1922, quan en excavar una rasa en terrenys del mas Duran per fer-hi passar la via del ferrocarril van aparèixer dues fosses i tres sepulcres amb material arqueològic.

L'any 1931 s'instal·là una bòbila propietat del senyor Madurell a la zona que actualment ocupa el triangle format per l'avinguda dels Països Catalans, la ronda Santa Julita i la rambla de Lluís Companys del Mas Duran. L'activitat d'extracció d'argiles la bòbila Madurell - que va acabar donar nom al jaciment - va anar posant al descobert noves restes d'època neolítica que van ser excavades per Vicenç Renom en col·laboració a la direcció de Serra Ràfols. Els treballs es van allargar fins el 1947 i es van localitzar 54 fosses d'enterament, adscrites a la cultura dels sepulcres de fossa, que van configurar el jaciment com una de les necròpolis neolítiques més importants fins aleshores. També van aparèixer 10 fons de cabana neolítics i de l'edat del bronze i altres restes d'època ibèrica i romana. Tota la informació extreta d'aquestes intervencions està recollida als diaris d'excavacions d'en Vicenç Renom, dipositats al Museu d'Història de Sabadell.

Després de tres dècades sense activitat, entre els anys setanta i vuitanta del segle passat, com a conseqüència de l'execució d'obres d'infraestructura, es van localitzar noves restes en els sectors del Serrat de Can Feu i de la Bòbila. L'any 1974, amb la construcció de l'autopista C-58 (aleshores A-18) i la seva xarxa viària subsidiària van aparèixer noves restes que van ser excavades per equips del Museu d'Història de Sabadell i l'Institut de Prehistòria i Arqueologia de la Diputació de Barcelona. Els treballs es van allargar fins el 1985 i van permetre documentar diferents estructures com sepulcres, estructures d'habitació i restes d'assentaments a l'aire lliure del neolític, l'edat del bronze, i l'època romana. L'any 1987 es va iniciar la urbanització del sector "Mas Duran-Can Feu" amb la construcció d'un polígon industrial i un conjunt residencial, fet que va motivar el desenvolupament de diverses campanyes d'excavació d'urgència que van permetre localitzar més d'un centenar d'estructures prehistòriques des del neolític mig i fins el bronze final.

Entre setembre de 1989 i principis de 1990 es va realitzar una nova campanya d'excavació amb motiu de la construcció d'un gran centre comercial, l'Alcampo. Durant aquesta campanya es va intervenir en les àrees anomenades Madurell sud, Madurell ferrocarril i Poble Sec, donant com a resultat la troballa de 80 estructures prehistòriques (tombes neolítiques i fosses d'emmagatzematge tan neolítiques com de l'edat del bronze) i restes d'una vila romana.

Nous treballs urbanístics a principis dels anys noranta van motivar dues campanyes d'excavació més (entre 1990 i 1992) al sector conegut com a Mas Duran, desenvolupades pel Servei d'Anàlisis Arqueològiques de la Universitat Autònoma de Barcelona. Es van documentar dues estructures d'habitació del Neolític final-calcolític, 67 fosses que abasten un període comprès entre neolític mig i el bronze final-1a edat del ferro, i 32 enterraments pertanyents a l'horitzó dels sepulcres de fossa del neolític mig.

L'any 1996 el servei d'Anàlisis Arqueològiques de la UAB va fer una última intervenció d'urgència a causa de la construcció d'un ramal de sortida de l'autopista C-58, on es va documentar l'existència de tres estructures del neolític mig. Cal destacar que posteriorment, entre els anys 2003 i 2006 el Museu d'Història de Sabadell va desenvolupar actuacions arqueològiques en el sector de Can Gambús que, tot i que situat al terme municipal de Sabadell, s'inscriu plenament dins el complex arqueològic de la Bòbila Madurell.

Van aparèixer estructures i restes des del neolític antic fins a època moderna i contemporània. Aleshores el complex es va donar per exhaurit.

Bibliografia

BLANCH ESPUNY, Rosa M^a; LÁZARO ANDRÉS, Purificación; ALAMINOS EXPÓSITO, Antonia (1991) Bòbila Madurell. Memòria de l'excavació d'urgència entre els sectors de Madurell sud i ferrocarrils. Mem. núm. 104.

CANALS SALOMÓ, Antoni; MERCADAL FERNÁNDEZ, Oriol; RIBÉ MONGE, Genís (1988). "El complex arqueològic Bòbila Madurell - Serrat de Can Feu: història de la investigació (1921-1987)". Revista Arraona, núm 2, pàgs. 9-26.

DDAA (2024) Catàleg de béns a protegir. Pla d'ordenació urbanística municipal de Sant Quirze del Vallès. Ajuntament de Sant Quirze del Vallès.

DIAZ ORTELLS, Jaume (1996). Memòria de l'actuació arqueològica al sector Bòbila Madurell / Can Feu (vial Centre de Moda). Mem. núm. 6540.

MARTÍN CÓLLIGA, Araceli; BORDAS TISSIER, Anna (1996). "Bòbila Madurell (St Quirze del Vallès, Barcelona) Estrategia económica y organización social en el neolítico medio". Rubricatum. Revista del Museu de Gavà, núm. 1, pàgs. 423-428.

PLASENCIA FIGUEROA, Javier (2016) Bòbila Madurell-Mas Duran: Formas de vida en el Neolítico medio y final del nordeste peninsular. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya](#)

[Museus en línia – Museu d'Història de Sabadell](#)

[Col·lecció nacional d'arqueologia TANIT](#)

